

B I J L A G E op bl. 48.

De onvergenoegden grepen moed, en vergaderden onder den naam van STATEN, den 15 Julie eerst te Dordrecht — — bl. 49, vier dagen later, den 19 Julie, weder in Dordrecht.

Tot opheldering dezer woorden kan ik, als *Bijlage*, plaatzen 't geen mij na 't afdrukken derzelven in handen gekomen is, uit *het Goudsche MS. of Registers*, door mij gewaagd op bl. 49., genoemd: *Gedenkwaardige Saaken in de Nederlanden; door A. V. R., Tweede Deel, in 't tweede Quatern*. Men zal er uit zien den ijver, waarmede Prins Willem van Orange de Steden aannoopte, om tot eene algemeene Vergadering zich te vereenigen, en hem met geldmiddelen bij te staan, om zijne krijgsbenden tot hun overtebrengen; en hoe hieruit die eerste Statenvergadering te Dordrecht geboren zij.

„ Misfiue des Princen van Oraingien, aen den Steden van Hollant ende namentlick aen de Stede van der Goude, den 8 Jun. 1572.

Die Prince van Oraingien, Graue van Nasfau etc, Heere ende Baron van Breda, van Diest, etc.

Eerzame, wyfe, lieue, byfondere, Wy achten, dat het genouch bekend zy, wat voir groote ende sware onkosten, moeyte ende arbeyt wy van ouer meenigen tyt harwaerts aengeleyt hebben, tot grooten achterdeele onser eygener zaicken, om het gemeyne Vaderlant ende dese ouergroote ende sware tyrannie der Spaingarden met Godes genade te helpen verlossen.

Oick is het onnoodich te verhaelen, hoe menich-

mael

mael ende ernstelick wy nu heel onlanx alzoo van den Ingefetenen des lants, als van den gheenen, die deur die tyrannye des Hertogen van Alue dair wt gebannen zyn, gevordert hebben ende aengehouden, dat zy ons met eenige middelen des gelts te hulpe zouden willen comen, om dezelve verlosinghe met Godes hulpe te wege te mogen brengen.

Doch hoe weynich dat wy dair mede gevordert hebben, is oick den geenen genouchzaem bekennt, die inder voirsz. zaicken zyn gebruyckt geweest, ende moget oick een yegelick van U lieden in uwe eyge conficentie genouchzaem weten.

Want hoewel zy geene oirzaicke ter werelt en hadden, om sich desselfs te weygeren, nademael zy voir God ende den menschen schuldich wairen alle mogentlicke hulpe ende assistentie te doene, nochtans en hebben wy nyet anders van hun connen vercrygen, dan alleen op *conditie by alsoo, dat zy ons met een hoop ruyters ende knechten in het velt zagen.*

Welcke conditie onse goet voirnemen tot aen desen daich alzoo heeft gehouden, dat wy noch vuirwairt noch achterwairt en hebben connen treden.

Ten lesten heeft het onsen aldergenadigsten God gelieft, de herten der ingefetenen des lants alsoo te verwecken, dat *etlicke Steden hair zeluen opentlicken* verclairt hebben, ende tegen de voirgenoomde tyrannye des Hartogen van Alua ende zynes aenhangs vromelicken gestellet, *versouckende ons in alle oetmoedicheyt ende ernste om hulpe ende ontfet*, het wecke wy van wegen onser hartgrondelicke goede genegentheyt totten gantichen lande hun geensins en hebben connen geweygeren noch afflaen, doende alle 't gene dat ons eenichsins mogelick is geweest, om hun in eenigerley maniere te ontzetten, ende versouckende met allen ernst, vlyt ende neersticheyt onsen lieuen ende welgeminden broeder, den welgebooren *Graue Lodoic*, om desgelycx aen zynder zyden alles dair toe te wege te brengen wat in zynder macht ware.

Ende heeft God almachtich zynen zegen dair toe alzoo gestreckt, dat wy *nu etlicke der voirnaemste*

Steden des Lants in onsfer macht ende geweld bekommen hebben.

Ende zoo veele mit groten arbeÿt ende moeyte te wege gebracht, dat wy met eenen goeden hoop ruyters ende knechten ons in 't velt tot aen de monsterplaetze gereet zyn in zeer corten tyt te begeuen, wairtoe wy alreede onse ruyters ende knechten hebben opgemaickt, op zeeckere hoope en vertrouwen, dat gylieden ende de andere goede Steden ons nyet en zoudet failgeren, nair uwe belofte alle hulpe ende bystant van gelde te doene, om voorts van dair in 't Lant te mogen vallen, ende den tyran met zynet moetwilliger tyrannye wtgedreuen hebbende, het Lant in zyne vorige fleur ende spoet, onder een goede ende wettelicke regieringe, nair die costumen, rechten ende oude priuilegiën in vreedde ende gerustheyt te brengen.

Dairomme is nu ons ernstelick versoucken aen u lieden, ende *alle Steden, Dorpen, Vlecken, Gemeeynten*, onder ende naby u lieden, gefeten, ende aen eenen iegelicken in 't bysonder, van wat staet off conditie hy zy, dat ghylieden U nu opentlick ende dadelick willen verclairen, *te wesen lieffhebers* uwer vryheyt ende des welvairts uwes Vaderlants, ende vianden der wreeder tyrannie der Spaignarden, het jock des Hartogen van Alua van uwen halse affwerpende, ende uwe Stat in onsen handen begeuende, ende den tyran met zynen aenhang met alle mogelicke middelen crencken, om ons tot uwer cygene verlosfinge ende zalicheyt hoe langer hoe meer altyt te stercken.

Dair beneuen is oick ons hartgrondelicke ende ernstich begeren aen U lieden, ghy willet ons ten aldereersten, zonder eenig wtstel ofte prolongatie, zoo lieff als ghy uwe eygene weluairt ende zalicheyt hebt, met een goede merckelicke zomme gelts op de monsterplaetze versien. So dat wy doir faulte ende mangel des gelts nyet gedwongen en werden onse aengenomen Volck te laten gaan, ende dair doir onsen viant met ons eygene volck ende geveer stercken, ende eene eeuwige schande ende on-

ver-

verhaelycke schade het velt ruymen moeten, ende de zaicken des Nederlants in eenen vele argeren staete brengen dan zy oyt te vooren geweest zyn.

Ghy zult binnen acht ofte thyen dagen verstaen, wair wy onse monsterplaetze zullen hebben aengesllet, derhalve, zoo wilt doch toezien, dat ghylyuden hier en tusfchen het gelt gereet maicket, ende dat zelue zoo haest als het eenichfints mogelick is, toefchicket.

Wy hebben ons op ulieder woorden ende beloften vertrouwt, ende hebben mitter daet willen bewyfen, dat het aen ons nyet en ontbreeket, off ghylyuden en wordet geholpen, dewyle wy nyet alleen gelt ende goet, ende alles wat ons God de Heere in handen verleent heeft, mair oick onsen eygen leuen bereyt zyn voir uwe verlosfinge vrymoedelick optezetten.

Dairomme zyet nu toe, dat ghylyuden aen uwer zyden oick mitter daet bewysst, dat het uwe ernste is, ende dat ghylyuden ons met geene ydele woorden en hebt willen aenhouden, om ons in desen fwaren ende onverdrachlicken last alleen te laten fteecken, jae om u zeluen ende het gantsche Vaderlant in een eewich ende jammerlick verderff te brengen.

Laet u een zomme gelts niets zo lieff wesen, dat ghy dairomme u eygen leuen, uwe vrouwen ende kinderen, ende alle uwe nacomelingen in eewicheyt, jae uwen eygen zelve in een eewige schande ende schade, ende ons dair beneuen, dair wy u met eene hartgrondelicke genegentheyt alle hulpe, bystant ende ontset hebben gefocht te dienen, in verderff te brengen.

Bedenckt wat voir een spot ende schande by alle vremde volcken ende potentaten, wat voir een ongenade by God den Heere, wat voir een schendelicke dienstbaerheyt ende flauernye, ende een hardt, wreet ende bloedich jock ghylyuden ouer u ende uwe kinderen in eewicheyt zoudet behalen, zoo ghy u eenige wtvluucht zoudet willen zoucken, om in weygeringe te staen van ons het gelt te verftrecken,

dat voorts noodich zal zyn, om in het Lant met onse aengenomen Volck te trecken.

Dairentegen wat een eewigen loff ende eere ghyluyden inlèggen zult by allen natiën, ende wat een groot onwtsprekelicke weldaet ende zalicheyt ghy u zeluen ende uwen gantschen Vaderlande zullet doen, zoo ghyluyden mildelicken verstreckende van 't geene dat u God de Heere verleent heeft, ons helpt, dat Vaderlant in zyne oude vryheyt ende voorspoe-dicheyt wt die clauwen der Spaensche gieren ende woluen weder te brengen. Want het uluyden ende uwen nacomelingen in eewicheyt voor een groote gerustheyt wesen zall, dat ghy van dit onmensche-lick jock verlosset wesende, onder uwe oude rech-ten ende priuilegien met vrede uwe goederen zult mogen besitten, uwe coopmanschap ende hanteerin-ge dryuen, ende doen uwe neeringe een yegelick nae zynen staet ende beroepinge, het is om een corten tyt gedaen, God die Heere reycket ons zy-ne genadige hant, ghy jaecht onsen vianden eenen schrick ende verbaestheyt aen, ende geeft den onsen goeden moet ende gewillicheyt, om ons te hel-pen, zoo wy slechts met dese schoone gelegentheyt in het Lant connen met onsen volcke coomen, zoo vertrouwen wy gewisfelicken op God den Hee-re, dat het al in corten tyt tot een goet eynde zal gebracht werden. Dairom geuen wy u te bedenc-ken, off het niet vele beter en is, dat ghy eenmael een goede zomme gelts verstrecket, om dair nae in eenen eewigen vrede ende ruste te mogen leuen, dan dat ghy eewelick met nieuwe lasten des tien-den, XXsten, Csten pennincx, ende met een ewi-ge dienstbaerheyt onder den Spaingaerts, jae met een langduerigen crych, zoo ghy u nyet en haes-tet, ende uwe wterste beste nu ter tyt en doet, gequelt ende geplaecht te wesen? want het gelt nu gewisfelick. Soo ghyluyden u zeluen nu nyet en helpt, zoo moet ghy in eewicheyt der Spaingacr-den schendige slauen ende voetzolen wesen, by dien nochtans, dat zy u alle te ghelyck met vrouwen ende kinderen nyet en vermoorden ende verdelgen.

Of

Ofte ten minsten moet ghy verwachten, zoo zy respyt hebben, om sich te stercken, dat ghyluyden eenen langdurigen crych binnens Lants zult hebben, waardoor beneuen dat den wtganck onseecker is, het gantsche Lant zal geheel verdoruen worden.

Waer aen ontwyfelick schuldich zullen wesen alle die geene, die nyet en zullen dese zaicke hebben helpen vorderen, ende het gelt, dat tot verhoedinge alzulcker schaden noodich is, voor hair deel hebben willen verstrecken.

Derhaluen wy u van gantscher herten vermanen ende bidden, wilt u doch hier inne nyet weygeren noch te zoucken maecken, maer thoont dat ghy mannen zyt, ende dat ghy u Vaderlant, jae u eygen weluaert ende zalicheyt lieuer hebt dan een stuck gelts, het welcke ghy doch oick zult moeten verliefen, indien ghyluyden nu het beste niet en doet.

Ende hiermede willen wy voir alle menschen geprotesteert hebben, dat wy volbracht hebben het geene dat in onser vermogen is geweest, zoo dat wy ons aller schade ende ellende, die hier namacls wt mangel van hulpe ende ontfet zoude mogen volgen, voir God ende alle menschen hyer mede verontschuldigen.

Eerzame, lieue, bysondere, blyft God den Almachtigen beuolen. Geschreuen tot Dillenburch, den VIIIsten dach der maent van Junie, anno XV^c.LXXII, Onderteyckent

U goede Vrint

noch lager

Guille de Nassau,

Brunynck,

De superscriptie was:

Den eersamen, discreten, onsen lieuen, bysonderen Borgemeesters, Schepenen, Deeckens, Gulden, Schutters ende Gemeente der Stede van der Goude."

Hier.